

II. Generaldebatten.

Generaldebatten, hvori deltog 70 lande, fandt sted på grundlag af apartheidudvalgets ovennævnte rapport, rapporten om FNs forvaltningsfond for Sydafrika samt generalsekretærens rapport vedrørende udbredelse af oplysninger om apartheidsystemets udformning og praktisering.

Deltagerne i generaldebatten var som i tidligere år en lang række afro-asiatiske lande, alle de østeuropæiske lande, en række latinamerikanske samt enkelte vestlige lande.

De afro-asiatiske indlæg var i vidt omfang præget af gentagelser fra tidligere års debatter. Vestmagternes fortsatte økonomiske samarbejde med Sydafrika blev fordømt i hårde vendinger, og der blev rettet talrige opfordringer til afbrydelse af disse forbindelser. Også visse vestmagters brud på våbenembargoen var udsat for kraftig kritik. Den især af Frankrig anlagte sondring mellem våben til henholdsvis ydre og indre forsvar blev afvist som urigtig og pragmatisk fortolkning af sikkerhedsrådets resolutioner.

Ikke uventet afviste hovedparten af afrikanske lande en dialog med regeringen i Pretoria, førend denne havde indledt en dialog med de undertrykte dele af befolkningen i Sydafrika. Kun Elfenbenskysten, Lesotho, og Madagascar udtalte sig til fordel for dialogtanken. Hovedindtrykket, de afrikanske indlæg efterlod, var imidlertid en fortsat militant holdning til problemet.

Fra mange sider i den afrikanske gruppe rettedes tak til de skandinaviske lande for deres holdning til apartheidspørgsmålet. Takken gjaldt såvel de store bidrag til FNs forvaltningsfond for Sydafrika, som den moralske støtte.

Visse arabiske lande indførte i deres indlæg påny i år sammenligninger mellem Sydafrikas apartheidpolitik og Zionismen, hvilket affødte de sædvanlige kraftige ord-dueller mellem på den ene side Israel og på den anden side en række arabiske lande. Det var tydeligt, at indførelsen af dette element i debatten ikke behagede de afrikanske stater, der flere gange appellerede til diskussionsdeltagerne om at holde sig til emnet.

De østeuropæiske indlæg fulgte de traditionelle baner i fordømmelsen af vestmagterne i almindelighed og NATO-landene i særdeleshed. Et særstandpunkt indtog

Albanien, der mente, at FNs manglende succes i kampen mod apartheid skyldtes USA og Sovjetunionen, der i hemmelig forståelse forsøgte at standse frihedsbevægelserne.

Indlæggende fra de latinamerikanske lande var holdt i generelle vendinger. Man fordømte apartheidsystemet, gik ind for øget oplysning om apartheid og appellerede til alle medlemslandene om at gennemføre FNs resolutioner.

Fra vestlig side fremkom under generaldebatten kun indlæg fra Danmark, Norge, Sverige, Irland, og Italien. I det danske indlæg (bilag 9) konstateredes det indledningsvis, at Sydafrika i det forløbne år ikke havde lempet sin apartheidpolitik — tværtimod. På denne baggrund måtte indsatsen imod apartheidpolitikken intensiveres. Efter dansk opfattelse udgjorde viden om forholdene et af de mest effektive midler til imødegåelse af racisme og andre former for diskrimination, hvorfor man ville støtte større oplysning om apartheid. Fra dansk side tilkendegav man endvidere interesse i vedtagelse af en deklaration om afskaffelse af apartheid som anbefalet af apartheidudvalget, og hvori der gives udtryk for det internationale samfunds alvorlige bekymring over situationen i Sydafrika, og hvori gentages de nødvendige elementer i en løsning i overensstemmelse med FNs pagt.

I det danske indlæg understregedes endvidere nødvendigheden af, at alle stater efterlever sikkerhedsrådets resolutioner om våbenembargo overfor Sydafrika, ligesom der blev mindet om den velkendte danske holdning til spørgsmålet om økonomiske forholdsregler overfor Sydafrika.

Sluttelig fremhævedes den danske opfattelse, hvorefter humanitær støtte til ofrene for apartheid udgør et nødvendigt supplement til politisk handling. Danmark havde stedse og aktivt støttet bestræbelserne på dette område. I 1971 havde man ydet ialt 556.795 dollars til fonds inden for og uden for FN, der arbejder for en forbedring af kårerne for de mennesker, der lider under racediskrimination.

Det svenske indlægs grundbetragtning var, at FNs tidligere linie i apartheidspørgsmålet var rigtig og måtte intensiveres og gøres bedre. Der henvistes i denne forbindelse til øget oplysningsvirksomhed om